

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Dyreassistert terapi i sosialfaglig arbeid
med barn og ungdom

Animal-assisted therapy in social work
with children and adolescents

Kandidatnummer: 524

Sosialt arbeid

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Institutt for velferd og deltakelse

Dato for innlevering: 16. 05. 2022

Antall ord: 7947

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Abstract

In this bachelor thesis, I have written about animal-assisted interventions (AAI), within animal-assisted therapy (AAT) as a supplement in social work with children and adolescents. The focus will be on young people that are in need of extra support and help. The research question is "*In what ways can a therapy dog be used in social work with children and adolescents?*".

The meaning of this task is to front the positive effects of AAT with dogs, "a human's best friend". In this bachelor thesis, I will use the method quantitative interview with three people, which are using a therapy dog in their work with children and adolescents. Based on my discussion, the thesis will show that you can advantageously use a therapy dog as a supplement to achieve positive effects on children and adolescents. I will also mention that AAT is not for everyone. This task will therefore show unwanted situations when you are working with a therapy dog, and how to avoid those situations.

Animal-assisted interventions are not that common to use in social work in Norway. The meaning of this task is to show how you can implement AAT and strengthen social work with young people.

Innholdsfortegnelse

Abstract	
1.0 Innledning	1
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	1
1.2 Problemstilling og avgrensing.....	2
1.3 Min for forståelse.....	2
1.3.1 Praksis erfaringer	3
1.3.2 Faglig bakgrunn	3
1.4 Oppbygging av oppgaven	3
2.0 Teoretisk perspektiv.....	4
2.1 Historisk perspektiv	4
2.2 Hva er dyreassisterte intervensjoner	5
2.2.1 Dyreassistert terapi	5
2.3 Dyreassistert terapi med hund i poliklinikk	5
2.3.1 Hund som et verktøy/ supplement i arbeidet.....	6
2.4 Bruk av dyreassistert terapi i klinisk sosialfaglig arbeid.....	6
2.4.1 Fordeler ved dyreassistert terapi.....	7
3.0 Metode.....	7
3.1 Valg av metode	8
3.2 Kvalitativ forskningsmetode.....	8
3.2.1 Transkribering	8
3.2.2 Validitet og reliabilitet	9
3.2.3 Etske overveielser og personvern	10
3.3 Utvalg.....	10
3.4 Presentasjon av intervjupersoner	11
4.0 Presentasjon av resultater	11
4.1 Bruk av terapihund i barnevernet	12

4.2 Bruk av terapihund i skolen	13
4.3 Terapihundens kvaliteter	14
5.0 Diskusjon	15
5.1 Terapihund som et supplement i sosialfaglig arbeid.....	16
5.1.1 Kroppslige effekter ved samhandling med terapidyr	18
5.2 Viktige faktorer rundt samhandling med en terapihund	19
5.3 Styrker og svakheter ved oppgaven	20
6.0 Konklusjon	22
7.0 Litteraturliste	23
Vedlegg	25
Vedlegg 1: Informasjonsskriv	25
Vedlegg 2: Intervjuguide.....	27

1.0 Innledning

I en opptrappingsplan for barn- og unges psykiske helse skriver regjeringen at de vil videreutvikle kunnskap om effekten av blant annet dyreassisterte intervensjoner og betydningen av kontakt med natur og dyr (Prop. 121 S (2019-2024), s. 44). Dette viser at Norge ser verdien av dyreassisterte intervensjoner og ønsker å arbeide videre med å innhente kunnskap om temaet. Ved å sikre gode helsetilbud kan barn og ungdom få best mulige forutsetninger for god livskvalitet og god psykisk helse.

I denne oppgaven vil fokuset rettes mot dyreassisterte intervensjoner (DAI), innenfor dyreassistert terapi (DAT) i arbeid med barn og ungdom som har behov for terapeutisk behandling i form av hjelp og støtte.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Samhandlingen mellom dyr og mennesker har eksistert i langt tid, kanskje så langt tilbake som for 50 000 år siden. Hund var en av de første artene som ble tilpasset et menneskeskapt miljø i Norge (Pedersen et al., 2019, s. 23). Hundens rolle har endret seg mye gjennom tidene og fyller i dag et stort spekter av nye roller i samfunnet. I dag blir blant annet hunder i større grad brukt innenfor dyreassisterte intervensjoner enn tidligere (Prop. 85 L (2021–2022), s. 22).

I følge Compitus (2019) er det mange fagpersoner som har hørt om DAT og at det er lovende forskning rundt tema (s. 1). Selv om det foreligger mye forskning om DAT, er det lite informasjon om prosessen av å implementere et terapi dyr i egen praksis og hvordan effektene kan forbedre eget sosialfaglig arbeid. Compitus foretar implementering av DAT med ulike grupper spesifisert i klinisk arbeid, men hovedfokuset er ikke barn og ungdom (Compitus, 2019, s. 1). Derfor vil denne oppgaven vise til hvilke måter terapihunden kan benyttes i det sosialfaglige arbeidet med den nevnte målgruppen.

I terapi er det hensiktsmessig at den som mottar behandling er aktivert gjennom økning av hormonet «oksytocin» (Andersen, 2018, s. 254). Oksytocin er et tilknyttingshormon som binder mennesker til hverandre, og er mest kjent for å knytte bånd mellom mor og spedbarn. Forskning viser at oksytocin økes i samhandling og

ved berøring av dyr (Compitus, 2019, s. 4). Med denne kunnskapen kan eksempelvis en terapihund stimulere brukere til å tørre å knytte bånd med andre mennesker. Bruken av terapihund kan derfor antyde at det vil være et viktig supplement i det sosialfaglige arbeidet med barn og ungdom i tiden fremover.

1.2 Problemstilling og avgrensning

Dyreassisterte intervensjoner er et vidt tema og jeg har derfor avgrenset aldersgruppe og teori. Innenfor dyreassisterte intervensjoner er det ulike undergrupper: dyreassistert terapi (DAT), dyreassistert pedagogikk (DAP) og dyreassisterte aktiviteter (DAA) (Berget et al., 2018, s. 16-19). Jeg valgt å fokusere på dyreassistert terapi med terapihund i interaksjon med barn og ungdom fra seks til 18 år. Fokuset på terapihund kommer av egen interesse for hunder og på grunn av at hunden blir kalt for menneskets beste venn (Fine & Beck, 2019, s.37). DAP omhandler bruk av for eksempel lesehund i barnehager eller skoler for å bedre utviklings- og læringsmål (Berget et al., 2018, s. 19). DAA krever ingen formell utdanning og brukes for eksempel som et besøksdyr på et sykehjem for å fremme glede hos pasienter eller ved apporneringsøvelser (Berget et al., 2018, s. 16). DAP og DAA vil ikke være et hovedfokus i denne oppgaven på grunnlag av at DAT har mer relevans for det sosialfaglige arbeidet med barn og ungdom. Jeg mener at det er relevant fordi en sosionom kan arbeide med barn- og ungdoms psykiske helse ved å for eksempel gi terapeutisk behandling. Det foreligger mye forskning rundt det å bruke dyreassisterte intervensjoner for barn i skolen med autismespekterforstyrrelser (Dimolareva & Dunn, 2020). Jeg har derfor valgt å utelate barn med autismespekterforstyrrelser i denne oppgaven.

Bacheloroppgaven har tatt for seg følgende problemstilling: *På hvilke måter kan terapihund benyttes i sosialfaglig arbeid med barn og ungdom?*

1.3 Min forforståelse

Som hundeeier ønsker jeg at samhandling med hund skal ha en god effekt på mennesker og det kan påvirke måten jeg utforsker temaet. Jeg ønsker at andre skal få kunnskap om og kjenne på gleden en hund kan gi, slik som jeg har erfart i mitt liv. Dersom jeg har vært lei meg, sørget eller gått igjennom tunge og vanskelige perioder

i livet, har mine hunder gjennom oppveksten vært en stor støtte og gjort det lettere å komme seg ut på dager jeg har ønsket å stenge meg inne. Det er ikke alle terapihund vil fungere for og oppgaven skal derfor også inneholde uønskede opplevelser rundt samhandlingen for å få frem alle sider.

1.3.1 Praksis erfaringer

I praksis har jeg fått erfaring med mennesker som har utfordringer innenfor motivasjon, selvregulering, atferd, læring, angst, depresjon og liten tro på egen mestringsevne. Hund ble ikke brukt som et terapeutisk supplement i arbeid med brukerne, men flere av de jeg innledet en samtale med hadde en relasjon til et dyr innad i familien. I samtale med brukerne fikk jeg inntrykk av at dyret gav mye glede og håp i deres hverdag. Løse samtaler om familiedyret gav en vei inn til andre viktige samtaleemner. Etter disse erfaringene har jeg hatt lyst til å undersøke hvilken effekt dyr, spesielt hund, kan ha på mennesker med ulike utfordringer.

1.3.2 Faglig bakgrunn

Gjennom sosionomstudiet har det vært lite undervisning om dyreassisterte intervensjoner. I emnet «sammensatte livsproblemer» har det blitt nevnt at hunder kan bli brukt for å hjelpe mennesker som blant annet har rop- lidelser. Manglende kunnskap i utdanning er blant annet en av grunnene til at jeg har valgt å undersøke temaet nærmere.

1.4 Oppbygging av oppgaven

I følge Aveyard (2019) er noen former for litteratur bedre for å besvare en problemstilling, enn annen. Dette kaller hun for et litteraturhierarki (s. 65). I min oppgave har jeg derfor benyttet litteratur og valgt metode ut ifra det som vil egne seg best til min problemstilling.

I første del av oppgaven blir relevant teori presentert gjennom to litteraturbøker, «Håndbok i dyreassisterte intervensjoner» av Fine (2019) og «Antrozoologi» av Berget et al. (2018). Andre sentrale kilder som har vært relevant for teoridelen er «Bruk av hund i poliklinikk» og en forskningsartikkel som omhandler implementering av DAT. I andre del av oppgaven vises det til metodedelen, der jeg gjør greie for mitt

valg av metode og gjennomføring av kvalitativt intervju. Deretter vil de viktigste resultatene fra datainnsamlingen bli presentert, deriblant hvordan terapihunden kan benyttes i arbeid med barn og ungdom, hvilke effekter som kan oppnås og hvilke kvaliteter en terapihund bør ha. Sammen med teori, legger funnene grunnlaget for drøftingen som blir fremstilt i den nest siste delen av oppgaven. Drøftingen inneholder hvordan terapihunden kan brukes i ulike praksisfelt og om det vises like gode effekter ved å benytte terapihunden på ulike måter. Avslutningsvis vil det bli presentert en konklusjon som avrunder oppgaven.

2.0 Teoretisk perspektiv

I denne delen av oppgaven skal jeg presentere teori som omfatter begrepet «dyreassisterte intervensjoner». Deretter blir det presentert teori som omhandler dyreassistert terapi i arbeid med barn og ungdom. Det vil også bli presentert en forskningsartikkel som blant annet viser til kroppslige effekter i samhandling med terapidyr.

2.1 Historisk perspektiv

I følge Fine og Beck (2019) er hund det dyret som har blitt avlet til å leve side om side med mennesker (s. 37). Hunden har fylt mange roller i menneskers liv, blant annet ved å opptre som menneskets beste venn og ved å være med på å øke livskvaliteten til mennesker med spesielle behov. En av de viktigste kunnskapene som vi har innhentet om hund igjennom forskning, handler om hunders evne til å forstå vår egen atferd. Hunden har en evne til å studere ansiktene våre for å få viktig informasjon, trygghet og veiledning. Gjennom disse elementene er hunden en styrke når det gjelder interaksjon med mennesker (Fine & Beck, 2019, s. 37).

Psykoterapeuten Boris Levinson anses som opphavsmannen til dyreassistert terapi (Fine og Beck, 2019, s. 38). Han hevdet at relasjoner med dyr har spilt en viktig rolle i menneskets evolusjon og dermed blitt integrert som en del av vår psykiske velvære (Serpell, 2019, s. 50). Levinson oppdaget at en hunds nærvær kunne forbedre terapeutiske relasjoner og miljøer i 1960-årene. Han oppdaget at barn som ikke snakket i behandlingstidene, begynte å snakke i nærvær med hunden hans. Denne opplevelsen fikk Levinson til å se at det kunne være nyttig å benytte hund for å

fremme kommunikasjonen mellom terapeut og pasient, og i 1964 utformet han begrepet «kjæledyrterapi» (Fine et al., 2019, s. 56).

2.2 Hva er dyreassisterte intervensjoner

Dyreassisterte intervensjoner defineres som «aktive, tidsavgrensede tiltak der ulike former for samhandling med dyr brukes som et supplement til ordinære tiltak» (Berget et al., 2018, s. 15). Kunnskapen vi har i dag viser at positivt samspill mellom mennesker og dyr, kan fremme menneskers psykiske og fysiske helse, bidra til styrket opplevelse av mestring og gi økt livskvalitet (Berget et al., 2018, s. 15). Det er vist at dyr kan anvendes i terapisammenheng og at samspillet kan gi en reduksjon i depresjon og angst, og økt tro på egen mestringsevne (Braastad, 2018, s. 9). Det står også skrevet at forskning ikke alltid viser positive effekter ved interaksjon med dyr. Det kan ha en sammenheng med brukerens holdning til dyr eller tidligere opplevelser med dyr, og hvilken relasjon den enkelte får med dyret (Braastad, 2018, s. 11).

2.2.1 Dyreassistert terapi

For å utøve dyreassistert terapi, stilles det krav om at personen som leder samhandlingen må ha den fagkompetansen som kreves innenfor det aktuelle feltet, i tillegg til utdanning innenfor dyreassisterte intervensjoner. DAT benyttes dersom intervensjonen har en klar målsetting og krever dokumenterte effekter.

Intervensjonen gis som et tillegg til annen ordinær behandling. DAT ledes av en fagperson og mottas av en bruker/pasient som ønsker å benytte seg av tilbudet (Berget et al., 2018, s. 16).

2.3 Dyreassistert terapi med hund i poliklinikk

I et tidsskrift for psykisk helsearbeid, skrives det om bruk av dyreassistert terapi med hund i poliklinikk. I klinikken arbeides det hovedsakelig med utredning og behandling av psykiske vansker hos barn og unge mellom seks og 18 år. I følge Andersen (2018, s. 254) er dyreassistert terapi en systematisk måte å bruke dyr som en integrert del av et behandlingsopplegg, der helsepersonell med formell kompetanse har ansvar for den terapeutiske prosessen. Andersen er spesialist i klinisk pedagogikk med videreutdanning i dyreassisterte intervensjoner med hund (Andersen, 2018, s. 255).

2.3.1 Hund som et verktøy/ supplement i arbeidet

Forfatteren nevner at «ved dyreassisterte intervensjoner er det jeg som er terapeuten og hunden er mitt verktøy» (Andersen, 2018, s. 255). Det skilles mellom at dyret som brukes i intervensjonen utløser en positiv emosjonell respons og det at dyret har en terapeutisk effekt. Terapien beskrives som behandling der terapeuten har hovedkontakten med pasienten og der dyret brukes som et supplement for å oppnå en forutsigbar reaksjon. Temaer som behandles i terapi, kan ofte gi et økt fysiologisk aktiveringsnivå og medføre ubehag hos pasienten som mottar behandling. DAT kan bidra til å redusere dette ubehaget, da mange opplever at samhandlingen med et dyr de føler seg trygge på, kan gi en følelse av ro. Det skrives videre at det er hensiktsmessig at pasienten er aktivert gjennom økningen av hormonet oksytocin i terapien. Pasientens mulighet til å mentalisere og bearbeide vanskelige temaer kan dermed økes (Andersen, 2018, s. 254).

Når Andersen har direkte kontakt med pasientene, er hun avhengig av at de er trygge i situasjonen og har tillit til henne som terapeut. Dette på grunnlag av at barn og ungdom som henvises til BUP, ofte kan ha problemer med forhøyet angstnivå, streve med uro og konsentrasjonsvansker eller ha negative sosiale erfaringer (Andersen, 2018, s. 255). Andersen viser til eksempler i eget arbeid der DAT har bidratt til motivasjon, positive endringer i emosjonsregulering og mestring hos barn i skolealder. I arbeid bruker hun kun DAT dersom hun anser det som hensiktsmessig og informerer alltid foreldrene slik at de kan godkjenne bruken på forhånd (Andersen, 2018, s. 255-256).

2.4 Bruk av dyreassistert terapi i klinisk sosialfaglig arbeid

Inkludering av et terapidyr i klinisk praksis gir en rekke fordeler for å forbedre pasientresultater. Hovedfordelen innenfor den terapeutiske alliansen er at et terapidyr kan legge til rette for engasjement og styrke i relasjonen mellom terapeut og klient. Terapidyret kan oppfattes som en trygghet i situasjonen og kan derfor bidra til å lindre pasientens angst for å motta behandling. Hvis pasienten observerer at dyret stoler på terapeuten, kan også klienten føle seg tryggere i behandlingen (Compitus, 2019, s. 1). DAT er en fleksibel modell og kan benyttes på ulike måter. Øktene må ledes av en autorisert fagperson, men klinikeren kan velge å inkludere en egen

dyrebehandler i prosessen, dersom de ikke har tilgang til sitt eget terapidyr (Compitus, 2019, s. 2). Terapihunder må godkjennes gjennom terapidyrorganisasjoner og skal i tillegg være godt sosialisert og komfortabel i ulike settinger (Compitus, 2019, s. 4).

2.4.1 Fordeler ved dyreassistert terapi

Direkte fordeler ved DAT viser en reduksjon i angst (for både terapeuten og klienten), og en reduksjon i stressnivået ved senket kortisolnivå. Stimuleringen som gis når en klient berører terapidyret, bidrar også til å redusere kortisolnivået, senker blodtrykket og kan til og med redusere kolesterolet. Å stryke dyret kan også gi en følelse av trygghet, ettersom et barn noen ganger stryker favoritt-teppet sitt eller en kosebamse, for å få en følelse av nærhet. Terapidyret kan derfor fungere som et overgangsobjekt eller som et reparerende forhold for klienten (Compitus, 2019, s. 3-4).

Andre fordeler med DAT inkluderer utvikling av empatiske ferdigheter, økt sosial kompetanse og økt selvtillit. Klienter kan føle seg mer komfortable med å diskutere stressende situasjoner i nærvær med terapidyret når de føler at miljøet er trygt. Oksytocin øker hos mennesker ved samhandling med dyr. Samhandlingen kan på det grunnlaget gi mennesker en økt følelse av velvære når de tilbringer tid med dyr (Compitus, 2019, s. 4). Det har også blitt gjort funn på at tilstedeværelsen av et terapidyr i rommet under en terapeutisk intervensjon kan redusere stress (Compitus, 2019, s. 5).

3.0 Metode

«En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap» (Dalland, 2020, s. 53). I denne delen presenteres valg av metode og gjennomføring av et kvalitativt intervju. Det er to ulike metoder for å innhente data: Kvalitativ- og kvantitativ metode. Ved kvantitativ metode innhentes data i form av målbare enheter. Dette kan for eksempel gjøres ved å bruke et spørreskjema med ja og nei spørsmål. Når det gjennomføres en kvalitativ metode kan en fange opp mening og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle (Dalland, 2020, s. 54). Innsamling for kvalitative data kan for eksempel gjøres gjennom observasjon eller intervju (Dalland, 2020, s. 57).

3.1 Valg av metode

Om en skal forske på hvordan terapihund brukes i det praktiske arbeidet med barn og ungdom, kan det være en fordel å samle inn data fra fagpersoner som utøver arbeidet. Jeg har derfor valgt å benytte et kvalitativt forskningsintervju, for å komme tett inn på temaet og mine intervjupersoner. I tillegg ønsker jeg å få et innsyn i deres erfaringer rundt arbeidet. Jeg har intervjuet tre personer som arbeider på ulike arbeidsplasser for å undersøke om DAT benyttes med lik hensikt og om arbeidet gir like god effekt uavhengig av hvordan det utøves. I intervjuet har jeg også lagt opp til at intervjupersonene skal dele både negative og positive sider ved å benytte terapihund i sitt arbeid for å kunne se helheten i arbeidet.

3.2 Kvalitativ forskningsmetode

Formålet med et kvalitativt forskningsintervju er å innhente beskrivelser fra intervjupersonens opplevelse av eget liv og forholdet til omgivelsene. Som forsker må en også fortolke hvilken betydning det aktuelle tema har for den som blir intervjuet (Dalland, 2020, s. 67). Det kan være viktig for å få en dybde i oppgaven.

Før jeg kontaktet intervjupersoner, utarbeidet jeg en intervjuguide og et informasjonsskriv. Jeg utarbeidet intervju spørsmålene med ulike tema slik at jeg kunne få belyst temaet og få mest mulig informasjon rundt problemstillingen. Intervjuene var semistrukturerte, og det ble benyttet en fleksibel intervjuguide med ferdigformulerte spørsmål. Underveis endret jeg rekkefølgen i spørsmålene dersom det var naturlig, og stilte oppfølgingsspørsmål der jeg ønsket et utdypet eller mer konkret svar. Semistrukturert intervju betyr at samtalen følger en intervjuguide med bestemte tema og forslag til spørsmål. Et semistrukturert intervju benyttes når tema skal forstås ut fra intervjupersonens egne perspektiver, med vekt på meningen og fortolkningen av det som sies (Dalland, 2020, s. 68).

3.2.1 Transkribering

Under intervjuet har jeg benyttet lydopptak slik at jeg kan gjennomgå informasjonen i etterkant for transkribering. Transkribering er en måte å bearbeide intervju ved å skrive ned ord for ord av det som blir sagt (Dalland, 2020, s. 95). Transkribering vil

gjøre det lettere å undersøke funn i teksten, fremfor å spole frem og tilbake i et lydopptak. Når intervjuet skrives ned, må en forsøke å bevare mest mulig av det som opprinnelig skjedde (Dalland, 2020, s. 95). I transkriberingen har jeg derfor inkludert om noe ble sagt med alvor eller latter slik at det vil bli lettere å tolke det som har blitt nedskrevet. Når jeg transkriberer vil det som skrives ned og hvordan jeg oppfattet at noe ble sagt, bli fortolket av meg som forsker. Min forforståelse og hva jeg kan om tema fra før vil også påvirke hvordan jeg tolker det som blir sagt i intervjuet. Tolkning handler altså om å forklare innholdet eller betydningen av noe (Dalland, 2020, s. 94).

Transkribering gjør det mulig å presentere mine resultater og funn ordrett. Det kan være med på å sikre validitet og reliabilitet. Ved transkribering vil muntlige ord blir tatt med. Når funn presenteres vil jeg bearbeide teksten i transkriberingen. En bearbeidet tekst dreier seg om å fjerne typiske muntlige tilleggsord som for eksempel «liksom» og «sånn». Teksten vil derfor bli gitt en mer skriftlig form, uten at essensen i det som sies blir tatt vekk (Dalland, 2020, s. 96).

3.2.2 Validitet og reliabilitet

For at metoden skal gi troverdig kunnskap må kravene til validitet og reliabilitet være oppfylt (Dalland, 2020, s. 43). Validitet står for relevans og gyldighet, og viser til at det som måles må ha en relevans for tema og være gyldig for det aktuelle problemet som undersøkes (Dalland, 2020, s. 43). I mitt forskningsintervju har jeg gjort et strategisk utvalg ved å intervju personer som har utdanning og erfaring innenfor dyreassisterte intervensjoner og dyreassistert terapi. I følge Dalland (2020) gjøres et strategisk utvalg ved å velge de personene som man tror har noe å fortelle om akkurat det fenomenet man vil vite mer om (s. 60). I mitt tilfelle har jeg derfor intervjuet personer som bruker terapihund i sitt arbeid med barn og ungdom. Personene som ble intervjuet fikk muligheten til å snakke fritt innenfor de aktuelle temaene og rundt spørsmålene som ble stilt. Det kan være med på å øke relevansen for min forskningsmetode.

Reliabilitet og pålitelighet handler om hvorvidt det arbeidet som presenteres, er til å stole på (Dalland, 2020, s. 58). Som intervjuer, har jeg brukt meg selv som redskap til å utforme og stille intervju spørsmålene, i tillegg har jeg tatt styring over tidsbruk og

irrelevante temaer i forhold til min problemstilling (Dalland, 2020, s. 56-57). Det kan påvirke resultatet som blir presentert i mine funn. Et annet tema som er viktig å ta opp i denne sammenhengen er ukorrekte kilder. I intervju er det mulig å feilkilde i kommunikasjonsprosessen (Dalland, 2020, s. 63). Dersom jeg har vært usikker på svaret, har jeg gjentatt det intervjupersonen har beskrevet og spurt om det ble forstått korrekt. Jeg gir derfor en mulighet til å si ifra om jeg har tolket svaret feil. Dette kan føre til økt pålitelighet. Ved et langt intervju vil det ikke være mulig å gjenta alt som intervjupersonen forteller, det kan dermed føre til mistolket meningsinnhold og redusert pålitelighet (Dalland, 2020, s.63). Det er også viktig å nevne at intervjupersonene arbeider med DAT på heltid og ønsker derfor å fremme sin praksis. Dette vil også påvirke hvordan de snakker om sine erfaringer og sitt arbeid.

3.2.3 Ethiske overveielser og personvern

Forskningen ble gjennomført med hensyn til etiske overveielser og personvern. Det dreier seg om å tenke igjennom hvilke etiske utfordringer arbeidet medfører i forhold til personvernopplysninger (Dalland, 2020, s. 167). Som forsker er det viktig å overholde taushetsplikt ovenfor de personopplysningene en får opplyst, i tillegg til at det kreves informert og frivillig samtykke. Frivillig samtykke betyr at informasjonen er oppfattet av den det gjelder og at intervjupersonene forstår betydningen av frivillighet (Dalland, 2020, s. 173). Dette ble tatt opp ved intervjustart.

Prosjektet er meldt inn til Sikt på grunnlag av at personvernopplysningene behandles gjennom lydopptak (Dalland, 2020, s. 169). Jeg har benyttet lydopptaker for å kunne transkribere intervjuet i etterkant, i tillegg til at jeg har oppbevart lydfilene på en minnepenn frem til prosjektslutt. I informasjonsskrivet blir det informert om at en vil forholdes anonym i oppgaven. Jeg har valgt å bevare anonymiteten ved å bruke fiktive navn, i tillegg til at arbeidsplass og alder vil ekskluderes da det ikke har en relevans for oppgaven.

3.3 Utvalg

Ved rekruttering av intervjupersoner, ønsket jeg i utgangspunktet å intervju sosionomer eller barnevernspedagoger (sosialfaglig utdanning) med utdanning innenfor DAI. I prosessen fant jeg ut at det ville være vanskelig å finne personer med

de kvalitetene jeg var ute etter. Jeg har derfor inkludert personer som arbeider med terapihund, men som ikke har sosialfaglig utdanning. To av intervjupersonene ble kontaktet gjennom student e-post og en ble kontaktet gjennom sosiale medier. Jeg hadde ikke kjennskap til noen av personene i forkant av oppgaven.

Intervjupersonene vil ha pseudonymer ved navnene «Eva», «Tone» og «Trine».

3.4 Presentasjon av intervjupersoner

Eva er utdannet barnevernspedagog og har videreutdanning i psykisk helsearbeid og dyreassisterte intervensjoner med hund. I tillegg har hun tatt flere kurs, blant annet i mentaliseringsbasert terapi og kognitiv terapi. Nå er hun familieveileder i barnevernstjenesten og har tidligere vært beredskapshjem. Eva bruker tre hunder i sitt arbeid med barn og ungdom. To av tispene er godkjent via egnethetstest, hannhunden besto ikke den formelle testen.

Tone er utdannet førskolelærer og har utdannet seg og hunden innenfor dyreassisterte intervensjoner, i tillegg har hun bred erfaring innenfor arbeid med barn og ungdom. I Tone sitt arbeid med terapihund, har hun erfaring fra barneskole der hun har samarbeidet tett med spesialpedagog.

Trine er utdannet førskolelærer og har nylig tatt en master i spesialpedagogikk. Trine har jobbet med dyr og barn så lenge hun kan huske, før hun i det hele tatt visste at det var noe som het dyreassisterte intervensjoner. Når utdanningen ble kjent for hun, utdannet hun seg og hunden innenfor dyreassisterte intervensjoner.

4.0 Presentasjon av resultater

I denne delen av oppgaven skal jeg presentere de viktigste funnene i forskningsintervjuene. Funnene vil bli analysert ut i fra en tematisk bearbeiding, som vil gjøre det lettere å systematisere informasjonen i oppgaven. En tematisk bearbeiding krever at intervjuguide har blitt fulgt ved å ta opp de samme temaene med alle intervjupersonene (Dalland, 2020, s. 97). De to første funnene innebærer i hvilken sammenheng terapihunden kan benyttes og hvilke effekter som kan oppnås. Det siste funnet omhandler terapihundens kvaliteter i arbeidet.

4.1 Bruk av terapihund i barnevernet

Eva har nylig vært beredskapshjem og forklarer hva det innebærer.

Beredskapshjem er et hjem som er i beredskap dersom barnevernstjenesten tar en avgjørelse på at dette barnet ikke bør bo hjemme, ikke vil bo hjemme, har oppsøkt barnevernstjenesten selv eller at noen andre har meldt inn en bekymring som gjør at barnet da må plasseres. Beredskapshjem skal i utgangspunktet være en kort plassering. Det blir også kalt «ventehjem».

Videre forteller Eva om bruk av terapihund i sitt arbeid og forteller om en 17 år gammel jente som ble plassert i beredskapshjem hos henne:

Første natten hun var her så plukket hun med seg en hund som hun fant en enorm trygghet i. Den ble med opp på rommet og ble litt hennes, og passet litt ekstra på henne. Jeg tror også at det er en fin greie å kunne gi omsorg til noen andre. De har også behov for å gi, ofte har de kanskje gjort det i sine familiesituasjoner. Også blir den enormt gjengjeldt, de hundene er super takknemlige ved å bare bli klødd på magen.

Eva forteller at hun er veldig opptatt av å få barn og ungdom ut i naturen, og at dette henger sammen med den psykiske helsen. Hun forteller om terapihunden som «et verktøy som kan brukes i så mangt, også som samtaleterapeuter».

Vi har også gått mye turer og jobbet med økt sosial kompetanse: Hvordan prater man med folk og hvordan blir en trygg blant folk. Hun jenta hadde også sterk angst. Den har blitt mye bedre. Når du er ute med hund så er ikke folk så veldig opptatt av deg, men de har masse spørsmål om hunden din. Så det å kunne snakke om den og være delaktig i en samtale, det gir enormt mestring, ikke minst hvis du har en hund som går pent i bånd og andre sier «å så fin hund».

Eva forteller videre:

Vi har også vært på barnehuset. Det er der man tar avhør av barn og ungdommer, og som på en måte skal være en tryggere arena kontra et politihus. Der fikk vi også lov til å ta med terapihund. Det er noe trygt med å stryke på denne hunden i mens du skal blottlegge familien din eller situasjonen din, som er enormt sårbart.

Eva forteller også om en gutt som strevde med nærhet og der terapihunden hjalp til med å bli kvitt den barrieren. Etter en og en halv måned fikk Eva en mail av moren til denne gutten der hun forteller at hun endelig fikk klemme sønnen sin igjen og at han

begynte å få til skolen i tillegg. Eva sier at «akkurat hva det var som gjorde at dette funket», det vet hun ikke, men at det var terapihunden, det er det eneste hun vet.

4.2 Bruk av terapihund i skolen

Trine forteller at hun og hunden ikke har så mange typiske arbeidsdager, men at arbeidsplassen har to modeller som de jobber ut ifra: diamantmodellen og triangelmodellen. Videre forteller hun om hvordan modellene brukes i arbeidet og hvilken modell hun foretrekker å arbeide etter.

I triangelmodellen er det hunden (eller dyret), barnet (klienten) og hundeføreren. Det er da triangelen som jobber sammen. Jeg har nok jobbet mye mer og trives best med å jobbe med diamantmodellen. Det betyr at du i tillegg har en sosionom eller en eller annen fagperson som kjenner barnet godt. Så er det hundeføreren, barnet og terapihunden. Det er en modell som egner seg veldig godt i forhold til barn med spesielle behov. Min erfaring er at det er en veldig god modell. Den personen som kjenner barnet godt trenger ikke å være tilstede i intervensjonen hele tiden, men med jevne mellomrom.

Trine forteller videre om en fast jobb hun har i uken, med en gutt som er døv og som i tillegg har en form for utviklingshemming. «Hovedmålsettingen for den jobben er at han skulle bli trygg i forhold til hund og kunne kommunisere og være sammen med hund på en mer selvstendig måte». Hun forteller videre at de har jobbet med gutten i over ett år og at interaksjonen er veldig god.

Han har vokst voldsomt i forhold til det å stole på at han kan få til ting. Selv om ikke ting med hunden går like greit hver gang så sier vi bare prøv igjen. Du ser at hunden ikke blir ikke lei seg for det, bare prøv igjen så kan du se at det går bra. Så han har fått en veldig økt selvfølelse og det å stole på egne krefter. Det har vært en stor forandring.

Tone forteller om sitt arbeid med barn i skolen, sammen med spesialpedagog. «Når vi har jobbet i skolen så har det vært barn med ulike utfordringer og mange av de har gjerne et litt høyt aktivitetsnivå». Tone forteller videre at i slike situasjoner så bruker hun hunden som en inngangsvinkel til å roe ned og viser til hormonestoffet «oksytocin». «Så det er grunnen til at jeg alltid begynner på den måten, sånn at oksytocinet får begynne å gjøre seg gjeldende».

Det var en elev, han hadde virkelig store utfordringer. Han var inne i et grupperom hvor de ikke kunne ha noe som helst fordi om han fikk et raseriutbrudd så gikk alt veggimellom. Tilbakemeldinger der var at han var mye roligere i timene med terapihunden. Ikke bare den timen med hunden, men også resten av skoledagen. Jeg så også hvordan hunden motiverte han til å komme seg igjennom det timesprogrammet, gang på gang.

Tone forteller også om et annet eksempel med et barneskolebarn.

Den første eleven vi jobbet med i to år, hadde gått mye alene i skolegården fordi han hadde ikke noe impuls kontroll og ble han sint så ble han sint. Så det var ingen som turte å være med han. Så fant eleven og hunden tonen, de fikk en veldig god relasjon. Etter hvert så fikk denne eleven trene hunden og fikk hunden til å gjøre litt forskjellig. Han fikk da vise frem hunden overfor medelever og det vokste han på.

Tone forteller videre at om elever kom bort til hunden og ville kose med den, ble de bedt om å spørre gutten som holdt i båndet. «Så der fikk han en aktelse i øynene til de andre elevene. Etter noen måneder så fikk jeg en tilbakemelding på at andre elever nå kom bort til han og ville være med han». Videre forteller Tone at gutten jobbet bedre på skolen og at han fant roen bedre ved å bruke terapihunden aktivt i spesialpedagog timene.

4.3 Terapihundens kvaliteter

Alle intervjupersonene forteller at det å ha gjennomført en egnethetstest på hunden som skal brukes i terapi, er viktig. Tone sier at de tre viktigste egenskapene hos en terapihund er at den er trygg, sosial og samarbeidsvillig. «En terapihund har lov til å reagere, men den skal ikke ordne opp selv». Hun forteller også at DAI passer for alle. Videre viser hun til et eksempel der hun har opplevd en uønsket opplevelse med terapihunden.

Min hund liker ikke å få bamseklemmer av fremmede mennesker og det er bare vi i familien som kan gi henne en skikkelig god bamseklem. Jeg vet det om dette, og på disse 8 årene som hun har vært ute i arbeid så er det to ganger hun har havnet i en sånn situasjon. En gang på barneskole og en gang på sykehjem. På skolen rakk hun å komme med en knurrelyd, langt ned i magen. Men hun sto i det og visste at da kommer jeg og ordner opp. For hvis hun selv hadde følt at hun måtte ordne opp, hva hadde hun gjort da? Da hadde hun bitt dette barnet i ansiktet.

Eva forteller at det aller viktigste er en trygg hund.

Jeg vil si at det å teste hunden gjennom egnethetstesten er veldig viktig, sånn at du som fører forstår stressnivået til hunden. Så er det viktig at fører også forstår de dempende signalene på hunden. Når jeg har testet alle mine hunder, til og med han som ikke besto, så vet jeg at han vil aldri gå så langt som at han biter noen. Han har ingen aggresjon, men han er så svær. Så det å vite det er viktig.

Videre forteller Eva om hvem DAI vil fungere best for. «Jeg har erfart at DAI nytter der barnet eller ungdommen har et forhold til dyr». Når jeg stiller spørsmål om hvordan en skal håndtere hunden dersom noe skulle gått galt, velger Eva å gi et eksempel på en uønsket opplevelse.

Jeg hadde en jente som jeg egentlig ikke skulle bruke den store hunden på, altså han som ikke er godkjent. Men hun ville så veldig gjerne det. På tur trakk han i båndet fordi en annen hund kom imot, hvor da den andre eieren utøvde vold mot sin hund. Dette var en jente som selv ble utsatt for vold, så hele situasjonen gjorde at det ble så mange ting for henne. En ting var at min hund agerte, i tillegg til at hun mistet båndet hans og så en annen hund ble skadet. Så det ble en enorm påkjenning for henne som var enormt uheldig, samtidig som vi fikk en god samtale om den volden hun har blitt utsatt for da. Men man ønsker ikke å oppnå det på slike måter.

Trine har gjennom arbeidet erfart at det ikke er ulike brukergrupper som setter begrensinger for hvem DAI passer for. «Det er rett og slett personer som liker dyr eller ikke». Videre viser hun til en uønsket hendelse i forbindelse med noen apporteringsøvelser med gutten som er døv og terapihunden. «Istedenfor å kaste ballen så sparker han den, slik at hun får en stor tennisball rett i øyet. Vi måtte ta noen runder med ballen etterpå fordi hun ikke ville være med han og leke med ballen». Men hun forklarer at det gikk bra med hunden og at i løpet av ett par ganger så var det tilbake som vanlig igjen.

5.0 Diskusjon

I denne delen av oppgaven skal jeg diskutere mine funn i lys av teori som har vært relevant for min tilnærming til oppgaven. Hensikten med studien var å undersøke hvordan terapihunden kan brukes i det sosialfaglige arbeidet med barn og ungdom som har behov for ekstra støtte og hjelp, og om arbeidet viser positive effekter.

5.1 Terapihund som et supplement i sosialfaglig arbeid

Oppgaven nevner ofte at terapihunden blir brukt som et verktøy eller som et supplement. I teorien forklares DAI som tiltak der samhandling med dyr brukes som et supplement til ordinære tiltak (Berget et al., 2018, s. 15). Ved å bruke terapihunden som et supplement eller et verktøy, kan behandlingen tilpasses den enkelte bruker og gi best mulig behandling i samsvar med brukerens behov.

Funn viser at dyreassistert terapi kan benyttes i sosialfaglig arbeid i barnevernet og på skoler. Det sosialfaglige arbeidet vises tydelig i barnevernet, der Eva bruker terapihund i sitt arbeid som barnevernspedagog. Hun viser til eksempler der terapihunden brukes som et verktøy i BUP, i beredskapshjem og på barnehuset. Effektene viser til økt sosial kompetanse, trygghet og redusert angst. Tone og Trine arbeider med DAT på skolen. Funn viser at terapihunden kan føre til økt selvfølelse, mestringsfølelse, motivasjon og konsentrasjon i skolesammenheng. Den sosialfaglige relevansen vises ikke like tydelig i dette arbeidet. På den ene siden kan arbeidet til Tone og Trine ligne på arbeid med DAP og DAA, ved at terapihunden brukes i skoletimer og ved apporтерingsøvelser. På den andre siden kommer DAT til syne ved at terapihunden brukes for å oppnå terapeutiske- og dokumenterte effekter (Berget et al., 2018, s. 16). I Tone sitt arbeid brukes terapihunden for å roe ned aktivitetsnivået og som en motivasjonsfaktor. I Trine sitt arbeid ser vi at hun bruker apporтерingsøvelser med en hovedmålsetting om å oppnå dokumenterte effekter. De terapeutiske effektene viser til økt selvstendighet og økt selvfølelse ved samhandling med terapihunden.

Trine forteller også om diamantmodellen og at hun foretrekker å benytte den i sitt arbeid. I eksempelet nevner hun at en sosionom også kan ta del i samhandlingen. Ved å se på forskningsartikkelen om implementering av DAT, beskrives modellen som fleksibel og nevner at klinikerer kan velge å inkludere en egen dyrebehandler i prosessen, dersom de ikke har tilgang til sitt eget terapidyr (Compitus, 2019, s. 2). Her ser vi at DAT ikke behøver å benyttes i eget arbeid for å ha sosialfaglig relevans. En sosionom kan for eksempel leie inn en dyrebehandler i terapeutisk arbeid med en skoleelev som har ulike utfordringer. Da kan terapihunden benyttes ved poliklinisk arbeid (som Andersen viser eksempler til), for at barnet skal oppnå en positiv reaksjon ved samhandlingen (Andersen, 2018, s. 254). Eller så kan terapihunden

benyttes for at barnet skal kunne mestre skoledagen lettere som fortalt i Tones eksempel ovenfor. Terapien i disse tilfellene kan beskrives som behandling der dyret brukes som et supplement for å oppnå terapeutiske effekter og dette viser til at arbeidet innebærer DAT (Andersen, 2018, s. 254).

I denne sammenhengen kan det også være relevant å diskutere om det å ha sosialfaglig utdanning eller ikke har noe å si for hvilken måte terapihunden blir implementert i arbeidet og om det har relevans for effektene. Andersen bruker terapihund i eget arbeid i BUP (Andersen, 2018, s. 254). Eva benytter terapihund i arbeid innenfor barneverntjenesten, i likhet med Andersens målgruppe. Begge bruker hunden i sitt eget arbeid med barn og ungdom. Det å kunne benytte terapihunden i eget arbeid kan være hensiktsmessig dersom terapeuten ikke innehar de kvalitetene som behøves for å kunne hjelpe brukeren. Historisk sett ser vi eksempler på at Levinson oppdaget at barn som ikke snakket i behandlingstimene, begynte å snakke i nærvær med hunden hans (Fine et al., 2019, s. 56). Derav ser vi at hunden ble benyttet som et verktøy for å kunne hjelpe den enkelte brukeren, i en situasjon der han selv ikke klarte å få barnet til å snakke. Andersen benytter terapidyret som et supplement for å oppnå en forutsigbar reaksjon, der hun selv er terapeuten (Andersen, 2018, s. 254). Terapidyret brukes på denne måten som et hjelpeverktøy og ikke som hovedbehandlingen. Eva bruker også terapidyret på lik linje med Andersen, der hun forteller om terapihunden som et verktøy. Tone og Trine blir begge leid inn av fagpersoner som tror at barnet vil ha nytte av interaksjon med dyret. På den ene siden vil en ikke få en mulighet til å se om interaksjonen vil være hensiktsmessig i forhold til barnets behov. På den andre siden vil det kunne være hensiktsmessig i situasjoner der barnet eller ungdommen er motivert og ønsker en interaksjon med terapidyret. Det vil kunne gi motivasjon og føre til en raskere endring. I eksemplene til Tone og Trine legges terapidyret frem som selve behandlingen for å oppnå ulike effekter. Blant annet for å roe ned, for å gi økt mestringsfølelse eller for å få økt motivasjon til å utføre oppgaver som ellers ville vært vanskelig å utføre uten hjelp fra terapihunden. Terapihunden brukes også her som et supplement, men ikke i eget terapeutisk arbeid. «Verktøyet» leies inn av de som har behov for det.

Selv om intervjupersonene bruker terapihunden i arbeidet på ulike måter, viser alle til en effekt i samhandlingen. Det kan vise til at det ikke er en enkelt måte å bruke terapihunden på. Ved å se på effekter som Tone og Trine viser til i arbeidet med terapihunden og skolebarna (økt selvfølelse, -mestringsfølelse, -motivasjon og -konsentrasjon), ser vi like effekter i Andersens arbeid der DAT har bidratt til motivasjon, positive endringer i emosjonsregulering og mestring (Andersen, 2018, s. 255-256). Dette viser at ulikt praksisarbeid kan gi like gode effekter, uavhengig av om terapihunden benyttes i eget terapeutisk arbeid eller ikke.

På den ene siden ser vi dermed at det å bringe terapihunden i sitt eget arbeid vil kunne være hensiktsmessig i situasjoner i barnevernet. På den andre siden kan det være hensiktsmessig å kontakte dyrefører i sosialfaglig arbeid på skoler der en sosionom ser det som nødvendig. Ved å se på funn og teori, vises positive effekter uavhengig av hvordan terapihunden implementeres i arbeidet.

5.1.1 Kroppslige effekter ved samhandling med terapidyr

Et annet relevant punkt omhandler hvilke kroppslige effektene som vises i samhandling med dyr. Trine tar opp hormonet «oksytocin» i forbindelse med å roe ned skolebarn som har et høyt aktivitetsnivå. Dette kan utdypes videre gjennom forskning ved å se på artikkelen til Compitus (2019). Der viser DAT til en reduksjon i angst, reduksjon i stress, redusert kortisolnivå, en følelse av trygghet ved å stryke på terapidyret og et økt nivå av velværehormonet oksytocin. Det vises også til at oksytocin kan styrke relasjonen med terapeuten (Compitus, 2019, s. 4). Forskingen kan derfor antyde at det er hensiktsmessig å bruke terapidyr ved å oppnå de nevnte effektene i arbeidet med barn og ungdom. I ett av eksemplene til Eva forteller hun om en gutt som strevde med nærhet og der terapihunden hjalp til med å bli kvitt den barrieren, i tillegg til at han mestret skolegangen bedre. Hun fortalte at akkurat hva det var som gjorde at dette funket, det vet hun ikke, men at det var terapihunden, det er hun sikker på. På den ene siden kan forskning tyde på at terapihunden hjalp gutten på grunn av de kroppslige reaksjonene som oppstår i samhandling med dyr, ved økning av hormonet oksytocin. På den andre siden kan det ha vært andre faktorer som var en hjelp for denne gutten, men det er vanskelig å konstatere og er derfor uvisst.

Første tema viser til at terapihunden kan brukes i sosialfaglig arbeid med barn og ungdom i BUP for å oppnå ønskede effekter, i beredskapshjem for å tryggjøre en vanskelig overgang, på barnehuset for å gi trygghet og for å fremme sosial kontakt med andre, og i terapissammenheng for å styrke relasjon mellom bruker og terapeut. På skolen kan terapihunden benyttes for barn og ungdom med spesielle behov og ulike utfordringer, for å øke trivsel og for å bli kvitt barrierer. Terapihunden viser gode effekter uavhengig av hvordan den implementeres i det sosialfaglige arbeidet. «Oksytocin» som økes i samhandling med dyr antyder at et terapidyr kan hjelpe barn og ungdom gjennom reduksjon i angst, reduksjon i stress og ved en følelse av trygghet (Compitus, 2019, s. 4).

5.2 Viktige faktorer rundt samhandling med en terapihund

Funn viser til at DAI vil fungere best for de barna og ungdommene som er glad i dyr. På den ene siden forteller Eva, i likhet med Trine at DAI kan fungere for barn som har et forhold til dyr eller for personer som liker dyr. På den andre siden mener Tone at DAI passer for alle. Teorien viser i samsvar med to av intervjupersonene at DAI ikke passer for alle og at det kan ha en sammenheng med brukerens holdning til dyr, og hvilken relasjon den enkelte får med dyret (Braastad, 2018, s. 11). Dette kan også betraktes fra en annen synsvinkel, ved å se på Trine sitt eksempel.

Hovedmålsettingen for den døve gutten var å bli trygg i forhold til hund og å kunne kommunisere og være sammen med hund på en mer selvstendig måte. Denne interaksjonen førte til mer enn det å bli trygg på samværet med hund. Interaksjonen førte til økt selvfølelse og økt mestringsfølelse. Dermed viser eksempelet at terapihund også kan nytte i situasjoner der den enkelte ikke er trygg på dyret eller i dette tilfellet, hunden.

Compitus nevner at et terapidyr skal være godt sosialisert og komfortabel i ulike settinger (Compitus, 2019, s. 4). Eva forteller i intervju at det er viktig at fører forstår stressnivået til hunden og de dempende signalene på hunden. Hunden er et levende vesen som kan reagere i likhet med oss mennesker. Tone viser til at terapihunden kan reagere, men ikke ordne opp selv. Derfor er det viktig å gjennomføre en egnethetstest på hunden som skal brukes i terapissammenheng for å sikre at interaksjonen gir positive effekter fremfor å gi barnet eller ungdommen enda en

negativ påkjenning, for eksempel ved at hunden biter. De uønskede opplevelsene som intervjupersonene har erfart i arbeidet, viser til at terapihundene kan reagere, men ikke utagerer mot barna eller ungdommene. Dersom fører er uoppmerksom i interaksjonen og/ eller glemmer å ta hensyn til hunden, kan samhandlingen føre til en uforutsigbarhet hos hunden og føre til en belastning fremfor et supplement/ verktøy i arbeidet.

Det andre tema viser til at dyreassistert terapi vil passe best for barn som er glad i dyr eller som ønsker og er motivert for samhandlingen med dyret. Terapihunden bør gjennomføre en egnethetstest for å sikre at den har de kvalitetene som behøves i arbeidet med barn og ungdom. I samhandlingen er det også viktig at fører kjenner terapihunden godt og er oppmerksom ved å se etter hundens signaler, om den for eksempel er sliten eller har en dårlig dag. Det kan forhindre uønskede opplevelser i samhandlingen.

5.3 Styrker og svakheter ved oppgaven

På sosionomstudiet har jeg tidligere gjennomført intervju og jeg behersker i større grad den rollen som behøves som intervjuer. Tidsperioden gjorde det også vanskelig å for eksempel gjennomføre en kvantitativ metode, i tillegg til at DAI er et tema som ikke er så utbredt i Norge, som gjorde det vanskelig å i det hele tatt få tak i 3 intervjupersoner. Det som var mest praktisk gjennomførbart i min prosess var derfor å benytte meg av et forskningsintervju. Det er også viktig å nevne at tre intervju er ikke representativt i forhold til at det kan være mange andre i Norge som bruker terapihunden på en helt annen måte enn det som er vist til i denne oppgaven. Ved å benytte litteraturstudie eller kvantitativ metode kunne jeg innhentet svar fra flere personer, som ville gitt en bredere forståelse ved å innhente mer informasjon rundt problemstillingen. Dette viser til både styrker og svakheter ved oppgaven.

Ved å prioritere kvalitativt intervju fikk jeg god innføring i dybden av praksisfeltet, på den andre siden fikk ikke muligheten til å gå dypt inn i teorien da intervju og transkribering var omfattende og tidskrevende. De tre intervjuene ble gjennomført digitalt via Zoom. Dette er en styrke da det ga meg mulighet til å gjennomføre intervju, uansett hvor i Norge intervjupersonene befant seg. Det er også ulemper ved

å gjennomføre et digitalt intervju, for eksempel ved at det kan være vanskelig å gjennomføre en korrekt transkribering. Både som forsker og som intervjuperson kan det være vanskelig å få et helhetlig førsteinntrykk som vil være hensiktsmessig når en gjennomfører intervju ved relasjonsbygging. Mimikken i ansiktet og kroppsspråket vil også være vanskelig å få et korrekt inntrykk av. Dette kan gjøre det vanskelig å forstå hvilken betydning det enkelte tema/spørsmålet hadde for intervjupersonen. Dette kan være en svakhet i studien. I teorien har jeg tatt med en forskningsartikkel på engelsk. Engelsk er ikke mitt morsmål og det kan føre til mistolket meningsinnhold ved oversettelse. Teorien er fra 2018 og nyere som viser til at oppgaven er tidsaktuell. Dette kan være en styrke ved oppgaven.

6.0 Konklusjon

Bacheloroppgaven har tatt for seg følgende problemstilling: *På hvilke måter kan terapihund benyttes i sosialfaglig arbeid med barn og ungdom?* Data fra tre gjennomførte intervju er satt i kontekst med relevant teori for å kunne svare på problemstillingen.

Funn indikerer at dyreassistert terapi kan benyttes innenfor sosialfaglig arbeid i barnevernet og i skolesammenheng. Ved å innføre dyreassisterte terapi i det sosialfaglige arbeidet kan en sikre at barn og ungdom vil få best mulige forutsetninger for god livskvalitet og god psykisk helse. En kan benytte en terapihund i BUP, i beredskapshjem, på barnehuset, for å fremme trygghet og sosial kontakt med andre, for å styrke relasjon, for barn med spesielle behov, for å øke trivsel på skolen, for å bli kvitt barrierer, og for å redusere angst og stress. Effektene kan dokumenteres gjennom forskning ved å se på de kroppslige reaksjonene som oppstår i samhandling med et terapidyr. Både teori og funn indikerer at velværehormonet «oksytocin» som utløses i kroppen ved samhandling med et terapidyr, gir en positiv innvirkning i terapisammenheng. Terapihunden kan benyttes som et supplement i eget arbeid eller leies inn av andre som ønsker å benytte seg av hjelpeverktøyet. Teori og funn tilsier at terapihunden vil ha en like god effekt, uavhengig av hvordan den benyttes i arbeidet med barn og ungdom.

Det er viktig å bruke en hund som har gjennomgått en egnethetstest i terapisammenheng, for å unngå at barnet blir utsatt for enda en påkjenning på grunnlag av at hunden ikke har de kvalitetene som behøves i terapisammenheng. Oppgaven viser til at man kan med fordel benytte terapihunden som et supplement i arbeidet og at dyreassisterte intervensjoner er et felt som kan styrke det sosialfaglige arbeidet med barn og ungdom.

7.0 Litteraturliste

- Andersen, T. (2018). Dyreassistert terapi med hund i poliklinikk. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 15(2-03), 254–259. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3010-2018-02-03-17>
- Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide* (4. Utg.). Open University Press.
- Berget, B., Krøger, E. & Thorød, A. B. (2018). Innledning. I B. Berget, E. Krøger & A. B. Thorød (Red.), *Antrozoologi: Samspill mellom dyr og menneske* (s. 15-20). Universitetsforlaget.
- Berget, B., Krøger, E. & Thorød, A. B. (Red.). (2018). *Antrozoologi: Samspill mellom dyr og menneske*. Universitetsforlaget.
- Braastad, B. O. (2018). Forord. I B. Berget, E. Krøger & A. B. Thorød (Red.), *Antrozoologi: Samspill mellom dyr og menneske* (s. 9-11). Universitetsforlaget.
- Compitus, K. (2019). The Process of Integrating Animal-Assisted Therapy into Clinical Social Work Practice. *Clinical Social Work Journal*, 49(1), 1–9. <https://doi.org/10.1007/s10615-019-00721-3>
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Dimolareva, M. & Dunn, T. J. (2020). Animal-Assisted Interventions for school-Aged Children with Autism Spectrum Disorder: A Meta-Analysis. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 51 (7), 2436-2449. <https://doi.org/10.1007/s10803-020-04715-w>
- Fine, A. H. & Beck, A. M. (2019). Forståelsen av forholdet mellom dyr og mennesker: En innføring i dyr-menneske-relasjonen. I A. H. Fine (Red.),

Håndbok i dyreassisterte intervensjoner: faglig grunnlag og retningslinjer (s. 37-44). Fagbokforlaget.

Fine, A. H. (Red.). (2019). *Håndbok i dyreassisterte intervensjoner: Faglig grunnlag og retningslinjer*. Fagbokforlaget.

Fine, A. H., Tedeschi, P. & Elvove, E. (2019). Tanker for fremtiden: Dyr-menneske-interaksjoner-et fagfelt i utvikling. I A. H. Fine (Red.), *Håndbok i dyreassisterte intervensjoner: faglig grunnlag og retningslinjer* (s. 55- 70). Fagbokforlaget.

Pedersen, I., Olsen, C., Ellingsen-Dalskau, L. H. & Sandstedt, L. (2019). Innledning til den norske utgaven. I A. H. Fine (Red.), *Håndbok i dyreassisterte intervensjoner: faglig grunnlag og retningslinjer* (s. 23-33). Fagbokforlaget.

Prop. 121 S (2019-2024). *Opptappingsplan for barn og unges psykiske helse*. Helse- og omsorgsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-121-s-20182019/id2652917/>

Prop. 85 L (2021-2022). *Endringer i lov om hundehold: (forsvarlig hundehold)*. Landbruks- og matdepartement.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-85-l-20212022/id2908010/>

Serpell, J. A. (2019). Dyreassisterte intervensjoner i et historisk perspektiv. I A. H. Fine (Red.), *Håndbok i dyreassisterte intervensjoner: faglig grunnlag og retningslinjer* (s. 45-53). Fagbokforlaget.

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

”Terapihund som et verktøy i arbeid med barn og unge”

Vil du la deg intervjuet til mitt bachelorprosjekt om dyreassisterte intervensjoner? I dette skrivet får du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å få mer kunnskap om DAI og hvordan en kan benytte terapihund som et verktøy i arbeid med barn og unge i sosialt arbeid. Opplysningene jeg samler inn skal ikke brukes til noen andre formål enn dette bachelorprosjektet. Det er høyskolen på Vestlandet som er ansvarlig for prosjektet.

Jeg kontakter deg for å undersøke både positive og negative sider ved å inkludere terapihund i sosialt arbeid. Formålet med oppgaven er å innhente kunnskap om tema, og å finne ut om flere arbeidsplasser som arbeider med barn og unge bør benytte terapihund som et verktøy i sitt arbeid. Vil også øke bevisstheten rundt terapihund som en metode i arbeid med barn og unge. Totalt har jeg planlagt et intervju på 45-60 minutter. Du kan gjerne få spørsmålene som jeg har tenkt til å stille i god tid før intervjuet. Vi kan gjennomføre intervjuet på telefon eller Zoom, det er opp til deg. Jeg tar opp lyden fra intervjuet.

Ditt personvern- hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg behandler personopplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er bare jeg som student og min veileder som vil få tilgang til lydopptaket. Intervjuet blir skrevet ut, og filen blir lastet over til en minnepinne som oppbevares nedlåst frem til endelig sensur på bacheloroppgaven er falt i juni 2022. Etter dette blir filen på minnepinnen slettet.

Dine rettigheter

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. Du gir ditt samtykke muntlig i oppstarten av intervjuet, slik unngår jeg å lagre mer personopplysninger om deg enn absolutt nødvendig. Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene, å få rettet personopplysninger om deg, å få slettet personopplysninger om deg, og å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

På oppdrag fra Høyskolen på Vestlandet har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket. Hvis du har spørsmål knyttet til Sikt sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med Sikt på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Student *****

Telefonnummer: *****

E-postadresse: *****

Prosjektveileder *****

Telefonnummer: *****

E-postadresse: *****

Vårt personvernombud: *****

Telefonnummer: *****

E-postadresse: *****

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide

Intervjustart

- Presentere meg selv. Hva er min problemstilling og hva er mitt formål med prosjektet.
- Informere om at jeg ikke har kunnskap innenfor dette temaet og at informanten er eksperten.
- Vise til informasjonsskriv og få bekreftet at alt er forstått.

Innledning

- Informanten får mulighet til å presentere seg selv. Bakgrunn, utdanning og yrkeserfaring.
- Få et innblikk i en vanlig arbeidsdag med terapihund. Spesielt rundt arbeidet med barn og ungdom.

DAI, fokus på brukergruppen- barn og ungdom

- Hvilke erfaringer har du gjort deg i løpet av din karriere med terapihund? Hva har fungert og hva har ikke fungert.
- Føler du at barn og ungdom opplever mestring og annerkjennelse ved hjelp av hunden?
- Opplever du at hunder kan gi helsefremmende gevinster for barn og ungdom med skole- og livsutfordringer eller psykiske utfordringer?
- Hvilken brukergruppe opplever du at DAI fungerer best for og har du noen tanker om hvorfor det ikke virker for alle?

DAI, fokus på hunden

- Hvilke kvaliteter må en hund ha for å kunne bli en god terapihund og hvordan håndterer du hunden dersom noe skulle gå galt?

Avslutning

- Hvis du skulle trekke ut tre ting som du mener er det viktigste vi har snakket om, hva ville det vært?

- Er det noe mer du ønsker å si som kan være en hjelp i forhold til min problemstilling?